

NIL NOVUM

**een onderzoek naar de manier waarop het Openbaar
Ministerie is omgegaan met zedenzaken tegen
Rooms-Katholieke geestelijken**

mr.dr. D.W. Steenhuis

juni 2011

Voorwoord

Dit rapport is het verslag van een onderzoek naar de vraag hoe het Openbaar Ministerie is omgegaan met zedenzaken waarin Rooms Katholieke geestelijken verdachte waren. Het rapport beschrijft een onderzoek dat niet volgens plan is kunnen worden uitgevoerd. Nadat in overleg met het Openbaar Ministerie en een tweetal adviseurs, de hoogleraren Mevis en Wladimiroff, een methode was ontwikkeld om de onderzoeksvraag te beantwoorden, bleek al doende, dat dit niet mogelijk was. Gedurende het verloop van het onderzoek moesten regelmatig stappen terug worden gedaan ten opzichte van de oorspronkelijke onderzoekopzet. Die ingrepen in de oorspronkelijke opzet zijn steeds met de betrokken adviseurs besproken en door hen als redelijk aangemerkt. In het rapport zelf worden de oorspronkelijke opzet van het onderzoek en de genoemde aanpassingen uitvoerig beschreven.

Bij de opzet en uitvoering van het onderzoek ben ik ondersteund door het wetenschappelijk bureau van het Openbaar Ministerie en van de afdeling Bestuurlijke en Juridische Zaken van het parket-generaal. Met name mevrouw Slotboom is daarbij van grote betekenis geweest, allereerst omdat ze samen met mij de interviews heeft gedaan en daarvan de verslagen heeft gemaakt; daarnaast omdat ze de hele dataverzameling, zoals die in het rapport is beschreven, heeft georganiseerd en grotendeels weer samen met mij heeft uitgevoerd.

Alle gemaakte keuzes gedurende het onderzoek komen echter voor mijn rekening en ik heb die keuzes allemaal in volledige intellectuele vrijheid kunnen maken. Ik dank alle geïnterviewden voor hun openhartige medewerking; alle archiefbeheerders voor hun zeer coöperatieve en dienstverlenende houding en iedereen die mij in gesprekken op weg heeft geholpen om verantwoorde keuzes te maken voor hun nuttige advies. De beide genoemde hoogleraren dienen hier met name te worden genoemd.

Dat de onderzoeksvraag uiteindelijk niet inhoudelijk is kunnen worden beantwoord, betreur ik maar waar niet is verliest de keizer zijn recht. En zo is het ook met de gegevens die nodig zijn voor een wetenschappelijk onderzoek.

1. Inleiding

In 2010 werd seksueel misbruik, gepleegd door Rooms-Katholieke geestelijken, (eindelijk) ook een issue in Nederland. De commissie Deetman werd ingesteld om de omvang van dat misbruik te onderzoeken en in september verscheen het boek van Dohmen, getiteld “Vrome Zondaars” dat veel media- en andere aandacht genereerde.

Achterin dat boek wordt ook een korte passage gewijd aan de manier waarop strafzaken tegen dit type daders door het Openbaar Ministerie (OM) en de rechter zijn behandeld. Daarin wordt een tiental zaken en hun afhandeling beschreven en worden kritische kanttekeningen geplaatst bij de meeste van die beslissingen. Ook wordt gesuggereerd dat het aantal zaken dat het OM heeft behandeld, op geen enkele manier een afspiegeling vormt van de werkelijke omvang van het misbruik en wordt de conclusie getrokken dat het kerkelijk beleid om zaken binnenskamers te houden, succesvol is geweest.

Naar aanleiding van de toegenomen aandacht voor (dit aspect van) het onderwerp, heeft de Tweede Kamer de Minister van Veiligheid en Justitie, bij brief van 17 februari 2011, verzocht een onderzoek te doen instellen naar de wijze waarop het OM zaken betreffende misbruik in de Rooms-Katholieke Kerk heeft aangepakt en afgehandeld. Zie bijlage 1.

Mij is gevraagd om dit onderzoek uit te voeren. Daarbij ben ik bijgestaan door twee externe adviseurs, te weten prof. mr. P.A. Mevis, hoogleraar strafrecht en strafprocesrecht aan de Erasmus Universiteit te Rotterdam, en prof. jhr. mr. M. Wladimiroff, advocaat.

In §2 zal ik eerst de opzet van het onderzoek en de gevolgde onderzoeksmethode uiteen zetten. Er zijn, ook bij een onderzoek als dit, vele wegen die naar Rome leiden en het is van belang dat de lezer kan nagaan welke daarvan is (zijn) bewandeld. Besloten is om de omvang van het onderzoek te beperken tot de periode 1980-2010. Gelet op de bepalingen van de Archiefwet (zie bijlage 2) is in die periode de kans om relevante dossiers over het onderwerp van onderzoek te vinden, het grootst. Met name over de in de periode van vóór 1980 *geseponeerde* zaken zijn nauwelijks meer gegevens beschikbaar.

De essentiële achterliggende vraag is natuurlijk of het OM, zoals gesuggereerd, zaken waarin een RK geestelijke de verdachte was, anders heeft afgedaan dan zaken tegen “gewone”verdachten. Met name het feit of er meer is geseponneerd, is daarbij van belang.

In §3 zullen de uitkomsten van het onderzoek worden beschreven. Naarmate het sepotbeleid evenwichtiger is en minder verschilt per verdachten-groep, neemt het belang toe om daarna aandacht te besteden aan de strafeis van het OM en de reactie van de rechter daarop.

In §4 komt de in de brief van de Kamer genoemde aanpak aan de orde. Anders dan bij de afhandeling gaat het daarbij niet om individuele zaken, maar om beleid. Was er überhaupt beleid en zo ja waaruit bestond dat dan? Waren er

bijvoorbeeld gedeelde opvattingen over de behandeling van zedenzaken in het algemeen en van de hier relevante categorie verdachten in het bijzonder? Waren die neergelegd in richtlijnen (schriftelijk of mondeling) en van wie waren die dan afkomstig?

In deze paragraaf zal ook worden getracht de bevindingen te plaatsen in de context van de tijd, zowel in sociaal cultureel als in strafrechtelijk opzicht. Dohmen wijst in zijn boek terecht op het belang van die context.

In §5 tenslotte worden de conclusies van het onderzoek en eventuele aanbevelingen gepresenteerd.

2. Onderzoekopzet en methode

Ik heb de bewoordingen waarin het verzoek van de Kamer is gesteld, zo verstaan dat aan de ene kant onderzoek moet worden gedaan naar de manier waarop individuele strafzaken door het OM zijn behandeld (de afhandeling) en dat daarnaast moet worden gekeken naar de context - in ruime zin - waarbinnen die afhandeling plaatsvond (de aanpak).

Voor het eerste deel van het onderzoek zullen derhalve dossiers moeten worden gelicht waaruit kan blijken hoe het OM en in zijn verlengde de rechter met seksueel misbruik, gepleegd door RK geestelijken¹, omging; om antwoord te krijgen op de tweede vraag zal literatuuronderzoek moeten plaatsvinden, beleidsstukken moeten worden bekeken, eventuele richtlijnen moeten worden bestudeerd en gesprekken met relevante betrokkenen moeten worden gevoerd. Bij het eerste deel gaat het vooral om zaken, bij het tweede in hoofdzaak om beleid.

Om een waardering te kunnen toekennen aan de manier waarop het OM zaken tegen RK geestelijken heeft afgehandeld, zal die afdoening vergeleken moeten worden met die van andere verdachten. Het ligt voor de hand om daarvoor zowel een groep verdachten te nemen die evenals de geestelijken in een soort gezagsrelatie ten opzichte van het slachtoffer verkeerden, als een groep "gewone" verdachten. Laten we aannemen dat in het dossieronderzoek een voldoende grote groep van RK geestelijken wordt gevonden; hun zaken moeten dan qua afdoening vergeleken worden met een even grote groep leraren, medewerkers van de kindbescherming, jeugdleiders en dergelijke én met een groep verdachten die niet in zo'n speciale relatie met het slachtoffer stonden. De onderzoeksgroep en de beide zogenaamde controlegroepen zullen daarbij voldoende groot moeten zijn om een statistisch verantwoorde vergelijking te kunnen uitvoeren en zo goed mogelijk vergelijkbaar moeten zijn op kenmerken die doorgaans voor de afdoening relevant zijn zoals de ernst van het delict, de

¹ Dit heb ik ruim opgevat; het kan zowel gaan om seculiere geestelijken (priesters) als om reguliere (orde-) geestelijken die al dan niet in een kloostergemeenschap leven.

leeftijd van dader en slachtoffer, de duur van het misbruik, het aantal slachtoffers et cetera.

In de periode waarover het onderzoek zich uitstrekt, 1980-2010, behandelden OM en rechter samen gemiddeld per jaar zo'n 4000 zedenzaken, derhalve 120.000 in totaal. Het gaat dan om de artikelen 239 t/m 254a van het (huidige) Wetboek van Strafrecht. Niet al die artikelen zijn voor ons onderzoek van belang. Schennis van de eerbaarheid (art.239), de pornografieartikelen (artt. 240 en 240a), de "nieuwe" zedendelicten van 248a t/m e alsmede de artikelen over koppelarij (art.250), het toedienen van bedwelmende drank (art.251), kinderen afstaan of overlaten (art.253), ontucht met dieren (art.254) en tenslotte dierenpornografie (art.254a), kunnen buiten beschouwing blijven, mede omdat ze pas lang na het begin van de onderzoeksperiode strafbaar zijn geworden. In essentie gaat het derhalve om de artikelen 242 tot en met 249 van het Wetboek. De teksten van deze artikelen zijn als bijlage 3 opgenomen. Als we ervan uitgaan dat van de genoemde 4000 zaken er zo'n 1000 betrekking hebben op de niet relevante delicten, dan blijven er per jaar 3000 feiten over. Voor de hele onderzoeksperiode betekent dat derhalve ca. 90.000 zedendossiers in heel Nederland.

Uit die dossiers zullen de zaken met een verdachte die RK geestelijke is, moeten worden geselecteerd. Iedereen kan begrijpen dat dit een hels karwei is dat nooit binnen de gestelde termijn kan worden verricht. Die dossiers kunnen bovendien niet direct worden gelicht, maar zullen moeten worden gevonden op basis van zogenoemde parketnummers. Wat het vinden van die parketnummers zelf betreft, valt de onderzoeksperiode uiteen in twee delen. In de eerste helft - globaal tot 1995 - zijn die parketnummers te vinden in de zogeheten parketregisters, omvangrijke, zware boeken waarin alle misdrijfstrafzaken werden ingeschreven. Als groot voordeel van die registers geldt dat daarin het beroep van de verdachte werd genoteerd zodat in principe zonder de dossiers te raadplegen de groep van priesters kan worden samengesteld. In de tweede helft van die periode beschikt het OM inmiddels over zijn eerste automatiseringssysteem, Compas. Daarin wordt het beroep helaas niet meer geregistreerd. Dat moet derhalve uit de achterliggende dossiers worden gehaald. Voor de eerste periode kan het CBS een lijst met parketnummers van zedenzaken leveren zodat op nummer in de registers kan worden gezocht. Voor de tweede helft van de periode kan Compas hetzelfde doen, om de relevante zedendossiers te lichten. Vanwege de grote hoeveelheid werk die daarmee gepaard gaat is besloten om een steekproef in de tijd te trekken en om de vijf jaar te kijken naar de afdoening van zaken tegen de betreffende groepen verdachten. Eventuele veranderingen in de afdoening, bijvoorbeeld als gevolg van gewijzigde opvattingen over zedendelicten, gaan dan niet verloren. Het gaat dan om de jaren 1980, 1985 etc. t/m 2010: zeven jaren in totaal en derhalve om zo'n 21.000 zaken over het hele land verspreid.

Voor de beleidscomponent van het onderzoek is het zoals gezegd van belang kennis te nemen van eventuele beleidsopvattingen van het OM over de aanpak van zedenzaken in het algemeen en van specifieke dadergroepen in het bijzonder. Beschikte het OM over zo'n beleid, waren er bijvoorbeeld richtlijnen voor de strafvordering of instructies voor overleg over bepaalde zaken? Was er een commissie die, zoals bij fraude, drugs, vuurwapens en vele andere terreinen van criminaliteit, regelmatig overlegde over zedenzaken? Bestonden er regels voor consultatie over bepaalde zaken en, breder nog, hoe zat het met de opvattingen over de inzet van het strafrecht gedurende de periode van het onderzoek? Literatuuronderzoek, dossierstudie (jaarverslagen van het OM, richtlijnenbundels en andere stukken) alsmede gesprekken met relevante betrokkenen zijn, zoals gezegd, hier de relevante instrumenten van onderzoek.

3. Bevindingen

De bovenbeschreven methode voor het onderzoek naar de afhandeling van individuele strafzaken is niet (kunnen worden) uitgevoerd.

Om te beginnen bleek uit de gesprekken met de betrokkenen uit het beleidsmatige onderzoek, dat bijna niemand zich zaken kon herinneren waarin een RK geestelijke de verdachte was. Ik heb gedurende een aantal tochten door Nederland, waarbij ik me om redenen van onderzoekseconomie op het katholieke zuiden van ons land² heb geconcentreerd, zegge en schrijve drie van dergelijke zaken aangetroffen die of door één van de ondervraagden zelf was behandeld of waarvan hij of zij (bijvoorbeeld als voormalig hoofdofficier) kennis droeg. In twee gevallen gaat het om "nieuwe" zaken die niet in het boek van Dohmen zijn besproken. In totaal zijn 17 personen geïnterviewd. De meesten voormalige leden of mede-werkers van het Openbaar Ministerie, maar ook politiemensen. De helft van hen heeft een groot deel van hun werkzame leven in diverse functies in het zuidelijk ressort doorgebracht. De andere helft is ook in andere delen van ons land werkzaam geweest. Een lijst met hun functie en de periodes gedurende welke ze deze hebben vervuld is als bijlage 4 opgenomen.

Met uitzondering van de drie genoemde zaken, waarvan er twee van één ondervraagde afkomstig waren, zeiden alle betrokkenen, dikwijls al voorafgaand aan het geplande gesprek, dat ze niets te melden hadden. Gedurende de gesprekken werd deze mededeling herhaald, behoudens de genoemde uitzonderingen. Niemand herinnerde zich dat hij/zij zelf een zaak tegen een geestelijke had gedaan of dat daarover op het parket, in het informele circuit of tijdens vergaderingen, was gesproken. De voor de hand liggende vraag hoe dat toch kon werd veelal beantwoord met de opmerking dat ze er "gewoon" niet waren. Ik kom verderop terug op de mogelijke verklaring van dit "gebrek" aan zaken. In

² Concreet: de arrondissementen Breda, Den Bosch, Maastricht en Roermond.

casu is deze vaststelling slechts relevant omdat ze de verdere uitvoering van het onderzoek in belangrijke mate heeft beïnvloed. Want waarom zou je met grote inspanningen op zoek gaan naar dingen die er klaarblijkelijk niet zijn? Geleidelijk aan kwam de gedachte op dat het dossieronderzoek wel eens kon uitlopen op het spreekwoordelijke zoeken naar de speld in de hooiberg. Op grond van die veronderstelling is toen besloten de hooiberg (nog) wat kleiner te maken teneinde het zoeken te vergemakkelijken. De vraag waarom er geen zaken werden gemeld bleef nadrukkelijk boven tafel maar het leek verstandig (en handig) eerst na te gaan of die bevinding werd gestaafd door het onderzoek in de archieven.

Als er in die archieven wèl meer zaken zouden zijn te vinden, zo was de redenering, zou dat toch vooral in het zuiden van het land het geval moeten zijn: daar wonen de meeste katholieken, daar waren de meeste internaten gevestigd en daar was derhalve ook het grootste aantal potentiële slachtoffers. Om die reden werd besloten het archief-onderzoek vooralsnog te concentreren op de vier arrondissementen in het zuiden en het arrondissement Almelo als belangrijke katholieke enclave in oosten, ter controle aangevuld met Den Haag, een groot niet-katholiek arrondissement.

Ook werd besloten om vooralsnog alleen de periode van 1980-1995 onder de loep te nemen; enerzijds omdat de veronderstelling was dat er, gezien het steeds verder teruglopen van de kerkelijkheid, in die periode meer zaken te vinden zouden zijn en anderzijds vanwege het relatieve gemak waarmee, uit de parketregisters, het beroep kon worden gevonden. Dit was gebleken bij een vooronderzoek bij parket Den Haag. Afhankelijk van de uitkomsten zouden andere jaren en mogelijk andere arrondissementen kunnen worden toegevoegd.

Echter ook bij de uitvoering van deze nadere onderzoekszopzet stuitte we op problemen. Om te beginnen bleek al snel dat het CBS voor de jaren 1980 t/m 1984 geen parketnummers van zedenzaken kon leveren. Dat stelde ons voor de keus om de parketregisters van 1980 integraal door te bladeren op zoek naar zedenzaken, of om andere jaren te kiezen. Er werd voor het laatste gekozen, ook al omdat veel parketten al ruim voor 1995 op Compas bleken te zijn overgestapt. Uiteindelijk viel de keus op de jaren 1985, 1987 en 1990. In die jaren zijn er in de betreffende arrondissementen 2.243 zedenzaken behandeld, waarvan 1.442 in het zuiden, 519 in Den Haag en 282 in Almelo.

Uiteindelijk zijn we ook met dit voornemen praktisch omgegaan. De betreffende parketregisters bleken op zeer uiteenlopende plaatsen voorhanden - of niet meer voorhanden - te zijn. In 1990 was een aantal parketten reeds op Compas overgestapt, waardoor de parketregisters niet meer werden gebruikt. Waar mogelijk hebben we dan het jaar 1989 bestudeerd. Op een aantal plaatsen werden ons parketregisters uit 1980 aangereikt. Waar dat het geval was hebben we die registers doorgelopen op zoek naar zedenzaken met RK geestelijken als verdachte. Van alle arrondissementen (behalve Almelo) zijn de parketregisters van ten minste drie jaren bekeken. In totaal zijn er aldus in de periode tussen 14

april, de dag waarop het CBS de betreffende parketnummers ter beschikking stelde en 13 mei, 2.222 parketnummers van zedenzaken nagelopen op eventuele RK geestelijken als verdachte. Voor een compleet overzicht van het aantal bekeken zedenzaken wordt verwezen naar bijlage 5.

Uit de parketregisters werden de beroepen van alle betrokken verdachten genoteerd evenals hun geboortejaar, geboorteland, de toepasselijke artikelen en uiteraard de afdoening van de zaak. Dit alles met het oog op het eventueel later samenstellen van de eerder genoemde controlegroepen.

In dit deel van het onderzoek zijn zegge en schrijve twee zaken aangetroffen met een RK geestelijke; één in Breda en één in Den Haag. In de Bredase zaak tegen een andere verdachte van ontucht wordt verwezen naar een medepleger, pater Jan Nelisse. Diens strafzaak werd op dat moment in Middelburg behandeld. Deze zaak komt in het boek van Dohmen uitgebreid aan de orde.

In Den Haag is in 1989 een priester veroordeeld tot een voorwaardelijke gevangenisstraf van drie maanden met een proeftijd van twee jaar, voor het twee maal plegen van ontucht met iemand beneden de leeftijd van 16 jaar.

Het beroep van de verdachten was - in tegenstelling tot wat op grond van het vooronderzoek mocht worden verwacht - in de parketregisters niet systematisch ingevuld. In de eerste jaren ('85 en '87) gebeurde dat nog heel behoorlijk, maar in de latere jaren werd het steeds slechter. Bij sommige parketten werden vanaf 1985 in het geheel geen beroepen meer genoteerd. Teneinde de kans om daardoor "priesters te missen" te minimaliseren, werden twee maatregelen genomen. In twee arrondissementen (Breda en Den Bosch) werden de registers van 1980 helemaal doorgenomen op eventueel aanwezige zedenzaken. Bij vrijwel al die zaken stond het beroep van de verdachte vermeld. Daar was geen enkele RK geestelijke bij.

Daarnaast is een aantal dossiers opgevraagd en bekeken. Ten eerste zijn *alle* dossiers gelicht waar in de parketregisters een beroep was vermeld dat ook door een geestelijke kan worden uitgeoefend zoals leraar, jeugdleider, maatschappelijk werker en dergelijke. Uit alle zaken waarbij *geen* beroep was geregistreerd is een steekproef van globaal 10% getrokken. Die steekproef is niet willekeurig gekozen maar werd zo samengesteld dat de kans dat er RK geestelijken in zouden voorkomen, werd gemaximaliseerd. Zoveel mogelijk zijn zaken bekeken waarin de verdachte boven de 18 jaar was, niet geboren in een overwegend islamitisch land, en waar het ging om art. 249 Strafrecht (ontucht met misbruik van gezag/vertrouwen). Tenslotte werden dossiers gelicht waarvan op grond van de informatie uit de parketregisters niet kon worden vastgesteld of en hoe ze waren afgedaan.

Door de gekozen onderzoeksmethode bestaat de kans dat een aantal zedenzaken van RK geestelijken gemist is. Dat is inherent aan het werken met steekproeven. Daarnaast is wel de suggestie gewekt dat het OM ten onrechte zaken van geestelijken geseponeerd zou hebben. Dat kan klemmen omdat met name geseponeerde zaken soms, conform de archiveringsregels, vernietigd zijn.

In de arrondissementen Den Haag, Roermond en Maastricht zijn echter wèl alle geseponeerde zedenzaken bewaard. Ook daarin is geen enkele RK geestelijke aangetroffen.

In verband met de archiveringsregels was een aantal van de opgevraagde dossiers niet meer te achterhalen. Uiteindelijk zijn 127 dossiers bestudeerd (zie bijlage 5). In twee gevallen (een uit Den Bosch en een uit Roermond) was uit het geschoonde dossier het beroep van de veroordeelde niet te achterhalen; in alle andere zaken was duidelijk dat het niet om een RK geestelijke kon gaan, bijvoorbeeld in geval van incest met een eigen dochter.

Dit alles moet wel tot de conclusie leiden dat het aantal zaken tegen RK geestelijken, in de onderzochte jaren en gebieden, op de vingers van één hand was te tellen. Deze conclusie wordt krachtig ondersteund door de resultaten van de interviews, waarin, zoals we zagen, 16 zegslieden uit de wereld van politie en OM met slechts 3 zaken op de proppen kwamen. Daarbij wil ik er nog eens op wijzen dat het onderzoek zich, zowel wat de zaken als wat de interviews betreft, concentreerde op die plaatsen waar de kans om RK geestelijken als verdachten aan te treffen, het grootst was. Deze, tegenvallende, uitkomsten en de (niet) beschikbare tijd hebben er toe geleid dat de we de periode van na 1990 hebben laten rusten: in redelijkheid valt niet aan te nemen dat, waren die jaren wel onderzocht, het dan opeens “priesters zou regenen” en het thans ontstane beeld zou worden aangetast. Uitbreiding van de onderzoeksperiode zou er bovendien niet toe leiden dat de oorspronkelijke opzet van het onderzoek alsnog zou kunnen worden gerealiseerd omdat hoe dan ook het totale aantal RK geestelijken dat - theoretisch - zou kunnen worden gevonden, te klein zou zijn om betrouwbare uitspraken te doen over een eventueel afwijkend vervolgings- en strafvorderingsbeleid ten aanzien van deze groep. Bij het OM zijn in de relevante bronnen, op de meest relevante plaatsen, in de meest relevante periode, via de belangrijkste zegslieden, al met al slechts vijf strafzaken tegen priesters aangetroffen. Twee daarvan zijn reeds in het boek van Dohmen beschreven.

4. Waaron zo weinig?

Een achterdochtig mens – en een onderzoeker kan niet achterdochtig genoeg zijn – zou zich kunnen en moeten afvragen “Waarom zo weinig?”

Werd dit type zaken misschien al bij de politie, mogelijk onder morele druk van de kerk, niet geregistreerd; voerde de politie wellicht geen onderzoek uit in dit type zaken al dan niet na contact met de kerkelijke autoriteiten of werden de resultaten van dergelijke onderzoeken (als die wel waren uitgevoerd) bij het Openbaar Ministerie op een speciale, niet uit de registers te achterhalen wijze behandeld?

Op al deze – terechte – vragen moet het antwoord ontkennend luiden. In de gesprekken met leidinggevende politiemensen, die geregeld bij hun toenmalige

ondergeschikten hadden geïnformeerd, is nergens gebleken van het bestaan van de genoemde mechanismen. Niemand zegt ooit, anders dan in de vorm van een kennismakingsgesprek, contact te hebben gehad met kerkelijke autoriteiten en zeker niet over individuele zaken; niemand meldt dat de kerk ooit geprobeerd heeft eventuele aangiftes weg te frustreren of onderzoeken tegen te houden. En niemand zegt ooit met een lid van het OM of met de Hoofdofficier over een zedenzaak van een RK geestelijke te hebben gesproken. Er werd over van alles en nog wat met het OM gecommuniceerd: over het jeugdbeleid, het drugsbeleid, de incestproblematiek etc. maar niet over dit onderwerp eenvoudigweg omdat het niet relevant was.

Ook de suggestie dat binnen het OM aparte regelingen bestonden om dit soort zaken buiten de reguliere administraties te houden of anderszins “om te leiden” wordt op geen enkele manier ondersteund. Geen enkele van de zeggelieden zegt ooit van een dergelijk traject te hebben gehoord. Ik heb deze mogelijkheid uitvoerig besproken met een medewerker die 45 jaar bij het Bossche parket heeft gewerkt en die vrijwel alle (administratieve) functies op het parket heeft vervuld. Ook zij zegt nimmer van dergelijke trajecten te hebben vernomen en ze zegt erbij dat, als ze er waren geweest, ze er zeker over zou hebben gehoord. Ze zegt ook dat ze lange jaren belast is geweest met de controle van zaken voordat ze gearchiveerd werden en dat “onregelmatigheden” in de registers haar zeker zouden zijn opgevallen.

In dit verband is tenslotte nog van belang een uitspraak van de voormalig procureur-generaal Gonsalves, die in zijn memoires (bladzijde 231) melding maakt van het feit dat hij kort na zijn benoeming begin 1986, ging kennismaken met de bisschoppen in het ressort Den Bosch. Ik citeer: “Ik bezocht de bisschoppen op eigen initiatief. Van mijn voorganger begreep ik dat zich wel eens delicate zaken voordeden, waarin leden van de katholieke geestelijkheid waren betrokken. Men stond een discrete behandeling voor. Tegen de bisschoppen zei ik: 'Ik wil ook op dat punt duidelijk zijn. Als u hoort dat een van uw priesters zich aan strafbare feiten heeft schuldig gemaakt' – waarbij het kon gaan om zedendelicten - 'dan raad ik u aan om daar meteen met mij contact over op te nemen. Ik ben dan bereid met u te overleggen hoe we de publicitaire schade kunnen beperken. Maar één ding zeg ik u wel: de zaken worden hoe dan ook aangepakt”.

Dit uitgangspunt was, volgens één van de ondervraagde politiemensen, duidelijk binnen het hele ressort en werd ook toegepast door de Hoofdofficier Den Bosch in de twee zaken die hij zich kon herinneren.

Dat de benoeming van Gonsalves een cesuur betekende met de periode ervoor valt, gezien hetgeen de geïnterviewden hebben gemeld, niet aan te nemen. Niemand immers maakt melding van “afspraken” met de kerk. Dat die er in een nóg eerdere periode wel geweest zijn, moet niet worden uitgesloten gezien een verhaal dat ik gedurende mijn onderzoek van diverse kanten, steeds in ongeveer dezelfde bewoordingen, heb vernomen. Een verhaal, waarin de

laatste Procureur-Generaal die in Den Bosch is benoemd, door de waarnemer tot dan toe, wordt geconfronteerd met een kastje waarin zedenzaken tegen RK geestelijken zouden liggen. Hij bekijkt die zaken die uit de jaren 50 en 60 stammen en merkt op dat daar nu, het is 1997, niets meer mee valt te doen en geeft opdracht ze weer op te bergen. Dat is gebeurd en ik heb vastgesteld dat die dossiers later op grond van de Wet politiegegevens vernietigd zijn. Kennelijk leefde de Hoofdofficier te Maastricht nog in deze sferen, toen hij in 1981 tegen een officier (die de derde zaak die uit de gesprekken naar voren kwam op haar bord kreeg) zei: “geef maar hier, deze zaken doet de kerk zelf af”. Het feit dat de betreffende OvJ de zaak kreeg geeft overigens aan dat er geen omleidingroute was.

Het samenvattend antwoord op de eerder gestelde vragen moet dan ook luiden dat er door de kerk niet werd getracht invloed uit te oefenen op politie en OM, om aangiftes van zaken tegen priesters niet op te nemen, geen onderzoek in te stellen in zaken als deze of om die zaken niet of anders af te handelen.

Waarom, zo blijft dan toch de vraag, waren er dán zo weinig aangiftes in de onderzochte periode?

Ik geef een drietal mogelijke verklaringen. De *eerste* is dat het aantal potentiële daders ten opzichte van de jaren daarvóór fors was afgenomen. Uit de inventarisatie van Dohmen (p.296) blijkt dat het misbruik vooral heeft plaats gevonden in de jaren vijftig en zestig en dat het daarna snel zakt. Volgens hem houdt dat allicht verband met het dalend aantal roepingen en met de sluiting van veel instellingen waar het misbruik plaatsvond. Ik deel zijn opvatting maar wil daar nog een *tweede* mogelijke verklaring aan toevoegen. Door de sluiting van veel instellingen verdween ook de tamelijk “beschutte” situatie waarin veel misbruik kon plaatsvinden en daarmee het aantal potentiële slachtoffertjes.

Een *derde* mogelijke verklaring zou gelegen kunnen zijn in het proces dat moet worden doorlopen om tot een aangifte te komen. Dat proces begint met de vaststelling dat men mogelijk slachtoffer van een strafbaar feit is geweest. In casu betekent dit dat de misbruikte kinderen het gedrag van de daders allereerst als onoorbaar, zondig en verwijtbaar hebben moeten definiëren en het lijkt geen twijfel dat ze bij die definitie niet geholpen zijn door de plegers van de feiten. Die hadden de neiging, zo blijkt uit de vele verhalen, dat gedrag te bagateliseren en het te doen voorkomen alsof het bij het internaatsleven hoorde. Voor zover ze dat niet deden werd in veel gevallen duidelijk gemaakt aan de kinderen dat praten erover niet was aan te raden. Als de slachtoffers deze beide drempels al wisten te nemen en er thuis toch melding van maakten, konden ze vaak niet op veel begrip rekenen. Integendeel, Dohmen noemt een aantal schrijnende gevallen waarin de kinderen nog extra straf kregen van hun ouders. En in de context van die tijd, toen de kerk nog invloed had op alles wat er in het maatschappelijk leven gebeurde, was het nogal wat als je kind thuis kwam met verhalen waarin diegenen waar je tegen op zag en voor wie je geleerd was respect te hebben, als misbruikers werden bestempeld. Daaraan geloof hechten

was, zoals één van mijn zegslieden het uitdrukte, “opstaan tegen de Kerk” waarvan je op zo vele terreinen in het leven afhankelijk was. Aangifte doen bij de politie was een nog verdere vorm van die opstand en werd daarom (kennelijk) in verreweg de meeste gevallen achterwege gelaten. De Kerk heeft dus, zoals reeds vastgesteld, niet getracht aangiftes weg te houden door via de politie- en justitielijn invloed uit te oefenen, maar heeft dat mogelijk wel gedaan door eenvoudig te zijn wie ze was: een machtig instituut waarvan zijn gelovigen zich sterk afhankelijk voelden.

Een instituut bovendien dat over een eigen tuchtrecht beschikt en strafmaatregelen kan opleggen als overplaatsing, schorsing voor een bepaalde periode of ontzetting uit het ambt. Alle RK geestelijken zijn onderworpen aan bijzondere canonicrechtelijke regels en strafrechtelijke voorzieningen; straffen kunnen worden opgelegd na een strafvorderlijk onderzoek door de officiaal van het bisdom, de kerkelijke rechter. Dit sanctiestelsel genoot lange tijd veelal de voorkeur boven justitieel optreden. Een situatie die op vele andere terreinen van handhaving nog steeds bestaat - denk aan het medische tuchtrecht of het interne tuchtrecht van de advocatuur en de KNVB.

5. Tot besluit.

De conclusie van het onderzoek moet luiden dat de vraag die de Kamer heeft gesteld, strikt genomen niet kan worden beantwoord. Natuurlijk: geen antwoord is ook een antwoord, maar wat de Kamer wilde weten, namelijk hoe het Openbaar Ministerie optrad tegen RK geestelijken die seksueel misbruik pleegden - in vergelijking met het optreden tegen andere “gewone” verdachten - kan, wegens gebrek aan zaken, niet worden vastgesteld. Er zijn eenvoudig te weinig zaken gevonden om daar een gefundeerd oordeel over te geven. Ook bij uitbreiding van de thans onderzochte periode en arrondissementen zou zo'n oordeel achterwege moeten blijven. Er zouden ook bij “extrapolatie” te weinig zedenzaken van RK geestelijken worden gevonden om een zinvolle vergelijking met andere relevante groepen mogelijk te maken en op grond daarvan een conclusie te trekken - welke dan ook - over de vraag of het OM met geestelijken anders/milder is omgegaan dan met andere verdachten. Het onderzoek blijft hoe dan ook steken in casuïstiek en dat is, zoals bekend, een onvoldoende basis voor verderstreckende conclusies.

Geraadpleegde literatuur

E. Brongersma: *Sex en Straf*. Stichting Uitgeverij NVSH, Den Haag, 1970

Joep Dohmen: *Vrome zondaars. Misbruik in de Rooms-Katholieke Kerk*. NRC Boeken, 2010

R.A. Gonsalves & G.J. Verhoog: *Mr. Gonsalves Memoires*. De Arbeiderspers, Amsterdam, 1999.

R.S.B. Kool: *Legaliteit en zedendelicten*. In: Moerings e.a.: *Morele kwesties in het strafrecht*. Gouda Quint, Deventer, 1999

R.S.B. Kool: *De strafwaardigheid van seksueel misbruik*. Een onderzoek naar de strafrechtelijke afhandeling van seksueel misbruik van minderjarigen binnen afhankelijkheidsrelaties. Gouda Quint, Deventer, 1999

R.S.B. Kool: *Het post Lancée-tijdperk: normering en professionalisering van justitieel optreden bij seksueel misbruik*, NJB 1999, afl. 29, p. 1379-1380

R.S.B. Kool: *Ontucht: een rechts(on)zeker begrip?*, Delikt en Delinkwent, 1992, nr. 3, p. 251-270

Ministerie van Justitie: *Jaarverslagen van het Openbaar Ministerie, 1980 - 1985*

Openbaar Ministerie: *Handleiding rubricering sepotgronden, 1986*

Openbaar Ministerie: *Jaarverslagen van het Openbaar Ministerie, 1986 - 2010*

A.H. Santing-Wubs: *Kerken in geding; de burgerlijk rechter en de kerkelijke geschillen*. Boom, Meppel, 2002

Gerard van Westerloo: *De pater en het meisje*. De Bezige Bij, Amsterdam, 2010

Bijlagen:

- 1 Brief van de Tweede Kamer
- 2 Archiefwet
- 3 Tekst van de artikelen 242 t/m 249 van het Wetboek van Strafrecht
- 4 Overzicht van geïnterviewde personen
- 5 Selectie van zaken



Commissie V&J

Aan de minister en de staatssecretaris van
Veiligheid en Justitie
Ministerie van Veiligheid en Justitie
Postbus 20301
2500 EH Den Haag

Plaats en datum: Den Haag, 18 februari 2011
Betreft: Afhandeling misbruikzaken door het OM
Ons kenmerk: 2011Z03197/2011D08796
Uw kenmerk:
Uw brief van:

Geachte heren Opstelten en Teeven,

Naar aanleiding van berichten over geseponeerde misbruikzaken verzoek ik u namens de vaste commissie voor Veiligheid en Justitie het Openbaar Ministerie (OM) te vragen onderzoek te verrichten naar de wijze waarop het zaken betreffende misbruik in de Rooms-Katholieke Kerk heeft aangepakt en afgehandeld. De commissie verzoekt u de resultaten van dit onderzoek door het OM nog vóór het zomerreces aan de Kamer te doen toekomen.

Hoogachtend,

De griffier van de vaste commissie voor Veiligheid en Justitie,


D.S. Nava

Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

T. 070-3182211
E. cie.vj@tweedekamer.nl

Bijlage 2: Archiefwet

In de archiefwet is geregeld dat de rechterlijke macht, evenals andere overheidsorganen, zorg moet dragen voor een goed beheer van dossierstukken. Archiefbescheiden moeten volgens artikel 3 van de archiefwet in een goede, geordende en toegankelijke staat zijn gebracht en bewaard. Dat houdt ook in dat zorg gedragen wordt voor de vernietiging van de daarvoor in aanmerking komende archiefstukken. In artikel 12 van de archiefwet is bepaald dat archiefbescheiden die niet voor vernietiging in aanmerking komen en ouder zijn dan twintig jaar overgebracht dienen te worden naar de archiefbewaarplaats, waaronder het Nationaal Archief in Den Haag.

In een zogenoemd selectiedocument moet, volgens artikel 5 van de archiefwet, worden bepaald welke stukken voor vernietiging in aanmerking komen. Voor de rechterlijke macht is dit geregeld in een zogenoemd basisselectiedocument. In 2007 is de laatste versie vastgesteld. Er wordt al enige tijd gewerkt aan een herziening van dit document. Op dit moment ligt de herziene versie ter inzage ter vaststelling. In de praktijk wordt volgens dit laatstgenoemde document gewerkt (hierna genoemd: het huidige selectiedocument).

In het huidige selectiedocument is geregeld wanneer strafdossiers worden vernietigd. In zijn algemeenheid kan worden gezegd dat van strafdossiers zogenoemde bewaarstukken nooit worden vernietigd. Bewaarstukken zijn in ieder geval de dagvaarding, het procesverbaal van de zitting en het vonnis. Ook de registratiedocumenten (de parketregisters en de klapperkaarten) zijn bewaarstukken. De bewaarstukken dienen na twintig jaar overgedragen te worden aan een archiefbewaarplaats. Een strafdossier met bewaarstukken kan dus wel worden vernietigd of geschoond, maar de bewaarstukken behoren voor de eeuwigheid gearhiveerd te blijven.

In verband met dit onderzoek is van belang dat strafdossiers die niet tot een zitting hebben geleid (sepotdossiers) geen bewaarstukken bevatten. Als deze sepotdossiers worden vernietigd of geschoond, is het dossier er niet meer, ook niet in de archiefbewaarplaats.

In het huidige selectiedocument is geregeld dat strafdossiers in eerste aanleg na 12 jaar worden vernietigd. Dit geldt ook voor sepotdossiers. Een uitzondering op deze regel zijn de zwaardere feiten, waarvoor een verjaringstermijn van 12 jaar of langer bestaat. Daarbij wordt de termijn van de verjaring gebruikt als vernietigingstermijn, bijvoorbeeld 20 jaar of 100 jaar voor de feiten die niet verjaren. Voor de zedenartikelen geldt in de lijn hiervan een vernietigingstermijn van 20 jaar.

Door de rechtbankarchivarissen wordt zoveel als mogelijk gewerkt aan de hand van het huidige document. Echter, in sommige gevallen is op initiatief van de archivaris meer bewaard gebleven. In enkele archieven zijn daarom (sepot)dossiers van zedenzaken bewaard gebleven, hoewel deze volgens de richtlijnen vernietigd hadden kunnen worden.

Toepasselijke wetsartikelen uit de archiefwet

- **Artikel 3**

De overheidsorganen zijn verplicht de onder hen berustende archiefbescheiden in goede, geordende en toegankelijke staat te brengen en te bewaren, alsmede zorg te dragen voor de vernietiging van de daarvoor in aanmerking komende archiefbescheiden.

- **Artikel 5**

- 1. De zorgdrager is verplicht tot het ontwerpen van selectielijsten waarin tenminste wordt aangegeven welke archiefbescheiden voor vernietiging in aanmerking komen.
- 2. De lijsten worden, nadat Onze minister de Raad voor cultuur, bedoeld in artikel 2a van de Wet op het specifiek cultuurbeleid, heeft gehoord, vastgesteld, voor zover het betreft:
 - a. archiefbescheiden van de Eerste en de Tweede Kamer der Staten-Generaal, de andere Hoge Colleges van Staat en het Kabinet van de Koning: bij koninklijk besluit, op voordracht van Onze minister, in overeenstemming met het betrokken overheidsorgaan;
 - b. archiefbescheiden van de ministeries: door Onze minister en Onze minister wie het mede aangaat;
 - c. archiefbescheiden van andere overheidsorganen: door Onze minister.
- 3. Een besluit tot vaststelling van een selectielijst wordt bekendgemaakt in de Staatscourant.

- **Artikel 12**

- 1. De zorgdrager brengt de archiefbescheiden die niet voor vernietiging in aanmerking komen en ouder zijn dan twintig jaar over naar een archiefbewaarpplaats.
- 2. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur worden regels gesteld, die bij de overbrenging van archiefbescheiden in acht dienen te worden genomen.

Bijlage 3: Artikelen 242 t/m 249 Wetboek van Strafrecht

De tekst van de zedenartikelen heeft in de loop der jaren een groot aantal wijzigingen ondergaan. Zo was tot de wetswijziging van 1 december 1991 in de artikelen 242 t/m 244 slechts de verkrachting etc. van een vrouw of meisje strafbaar gesteld. Bij die wetswijziging is dit vervangen door het sekse-neutrale "iemand".

Tot 1 oktober 2002 kon seksueel binnendringen van iemand beneden zestien jaar (art. 245) alleen vervolgd worden op grond van een klacht. Dit klachtvereiste is bij de wetswijziging van 1 oktober 2002 vervallen.

Tussen 1 december 1991 en 1 oktober 2002 gold het klachtvereiste ook in art. 247 voor personen tussen de 12 en 16 jaar.

- **Artikel 242 Verkrachting**
Hij die door geweld of een andere feitelijkheid of bedreiging met geweld of een andere feitelijkheid iemand dwingt tot het ondergaan van handelingen die bestaan uit of mede bestaan uit het seksueel binnendringen van het lichaam, wordt als schuldig aan verkrachting gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twaalf jaren of geldboete van de vijfde categorie.
- **Artikel 243 Sexueel binnendringen van een bewusteloze, onmachtige of gestoorde**
Hij die met iemand van wie hij weet dat hij in staat van bewusteloosheid, verminderd bewustzijn of lichamelijke onmacht verkeert, dan wel aan een zodanige gebrekkige ontwikkeling of ziekelijke stoornis van zijn geestvermogens lijdt dat hij niet of onvolkomen in staat is zijn wil daaromtrent te bepalen of kenbaar te maken of daartegen weerstand te bieden, handelingen pleegt die bestaan uit of mede bestaan uit het seksueel binnendringen van het lichaam, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste acht jaren of geldboete van de vijfde categorie.
- **Artikel 244 Sexueel binnendringen van iemand beneden de twaalf jaar**
Hij die met iemand beneden de leeftijd van twaalf jaren handelingen pleegt die bestaan uit of mede bestaan uit het seksueel binnendringen van het lichaam, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twaalf jaren of geldboete van de vijfde categorie.
- **Artikel 245 Sexueel binnendringen van iemand beneden zestien jaar**
Hij die met iemand, die de leeftijd van twaalf jaren maar nog niet die van zestien jaren heeft bereikt, buiten echt, ontuchtige handelingen pleegt die bestaan uit of mede bestaan uit het seksueel binnendringen van het lichaam, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste acht jaren of geldboete van de vijfde categorie.
- **Artikel 246 Feitelijke aanranding van de eerbaarheid**
Hij die door geweld of een andere feitelijkheid of bedreiging met geweld of een andere feitelijkheid iemand dwingt tot het plegen of dulden van ontuchtige handelingen, wordt, als schuldig aan feitelijke aanranding van de eerbaarheid, gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste acht jaren of geldboete van de vijfde categorie.
- **Artikel 247 Ontucht met bewusteloze, onmachtige, gestoorde of kind**
Hij die met iemand van wie hij weet dat hij in staat van bewusteloosheid, verminderd bewustzijn of lichamenlijk onmacht verkeert, dan wel aan een zodanige gebrekkige ontwikkeling of ziekelijke stoornis van zijn geestvermogens lijdt dat hij niet of

onvolkomen in staat is zijn wil daaromtrent te bepalen of kenbaar te maken of daartegen weerstand te bieden of met iemand beneden de leeftijd van zestien jaren buiten echt ontuchtige handelingen pleegt of laatstgemelde tot het plegen of dulden van zodanige handelingen buiten echt met een derde verleidt, wordt gestraft met een gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren of geldboete van de vierde categorie.

- **Artikel 248 Strafverzwaring**

1. De in de artikelen 240b, 242 tot en met 247, 248a tot en met 248e, 249 en 250 bepaalde gevangenisstraffen kunnen met een derde worden verhoogd, indien het feit wordt gepleegd door twee of meer verenigde personen.

2. De in de artikelen 240b, 242 tot en met 247 en 248a tot en met 248e bepaalde gevangenisstraffen kunnen met een derde worden verhoogd, indien de schuldige het feit begaat tegen zijn kind, een kind over wie hij het gezag uitoefent, een kind dat hij verzorgt of opvoedt als behorend tot zijn gezin, zijn pupil, een aan zijn zorg, opleiding of waakzaamheid toevertrouwde minderjarige of zijn minderjarige bediende of ondergeschikte

3. Indien een der in de artikelen artikelen 240b, 243, 245 tot en met 247, 248a, 248b en 249 omschreven misdrijven zwaar lichamelijk letsel ten gevolge heeft of daarvan levensgevaar voor een ander te duchten is, wordt gevangenisstraf van ten hoogste vijftien jaren of geldboete van de vijfde categorie opgelegd.

4. Indien een der in de artikelen artikelen 240b, 242, 243 tot en met 247, 248a, 248b en 249 omschreven misdrijven de dood ten gevolge heeft, wordt gevangenisstraf van ten hoogste achttien jaren of geldboete van de vijfde categorie opgelegd.

- **Artikel 248a Verleiding**

Hij die door giften of beloften van geld of goed, misbruik van uit feitelijke verhoudingen voortvloeiend overwicht of misleiding een persoon waarvan hij weet of redelijkerwijs moet vermoeden dat deze de leeftijd van achttien jaren nog niet heeft bereikt, opzettelijk beweegt ontuchtige handelingen te plegen of zodanige handelingen van hem te dulden, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vier jaren of geldboete van de vierde categorie.

- **Artikel 249 Ontucht met misbruik van gezag/vertrouwen**

1. Hij die ontucht pleegt met zijn minderjarig kind, stiefkind of pleegkind, zijn pupil, een aan zijn zorg, opleiding of waakzaamheid toevertrouwde minderjarige of zijn minderjarige bediende of ondergeschikte, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren of geldboete van de vierde categorie.

2. Met dezelfde straf wordt gestraft

1° de ambtenaar die ontucht pleegt met een persoon aan zijn gezag onderworpen of aan zijn waakzaamheid toevertrouwd of aanbevolen;

2° de bestuurder, arts, onderwijzer, beambte, opzichter of bediende in een gevangenis, rijksinrichting voor kinderbescherming, weeshuis, ziekenhuis, of instelling van weldadigheid, die ontucht pleegt met een persoon daarin opgenomen;

3° degene die, werkzaam in de gezondheidszorg of maatschappelijke zorg, ontucht pleegt met iemand die zich als patiënt of cliënt aan zijn hulp of zorg heeft toevertrouwd.

Bijlage 4: geïnterviewde personen

Naam	Funcities, voor zover relevant voor het onderzoek
mr. R.A. Boelens	<ul style="list-style-type: none">• politie Roermond en Nijmegen• '83 - '91 commissaris van Rijkspolitie bij PG Den Bosch• '91 - 2009 politie Venlo; korpschef Venlo; hfd. divisie regionale recherche.
dhr. P.W.J. Brugman	Vanaf 1961 diverse functies bij de politie in Limburg-Zuid; vanaf 1986 hoofdcommissaris in Maastricht.
mr. J.R. Eland	<ul style="list-style-type: none">• 1990 - 1995 (substituut) officier van justitie in Roermond• 1995 - 1999 officier van justitie in Breda
mr. H. Fangman	1972 - 1989 raio en officier van justitie in Roermond; vanaf 1986 eerste klasser.
mr. C.R.L.R.M. Ficq	<ul style="list-style-type: none">• 1973 - 1980 officier van justitie in Maastricht• 1986 - 1993 hoofdofficier Den Bosch.
mr. J. Franssen	1985 - 1995 hoofdofficier Maastricht.
mw. mr. J. Huurman	<ul style="list-style-type: none">• '80 - '87 (plaatsvervangend) officier van justitie in Maastricht• '87 - 2000 rechter in Maastricht, raadsheer in Den Bosch• vanaf 2000 vice-president Hof Den Bosch.
mr. W. Koops	1972 - 2004 raio en officier van justitie in Breda; vanaf '84 eerste klasser.
mr. Y.A.J.M. van Kuijk	<ul style="list-style-type: none">• oud-voorzitter van de beoordelings- en adviescommissie van de stichting Hulp & Recht• 1980 - 1982 raio en officier van justitie in Maastricht• 1982 - 1989 officier van justitie in Breda.
dhr. B.A. Lutken	<ul style="list-style-type: none">• 1967 - 1976 korps rijkspolitie Breda• 1982 - 1989 districtscommandant rijkspolitie Breda• 1989 - 1997 korpschef Midden- en West Brabant
mr. H.A. Marquart Scholtz	1978 - 1986 officier van justitie in Maastricht.
mr. J.H.M. Nabben	<ul style="list-style-type: none">• 1975 - 95 officier van justitie Maastricht; vanaf '82 eerste klasser• 1995 - 2005 officier (op het laatst plv. hoofdofficier) Roermond.
dhr. E.W.H. Nicoll	Vanaf 1959 diverse functies bij de politie in Limburg-Noord, waaronder kinderpolitie in Heerlen; '75 - '94 korpschef in Sittard.

mr. R.M. Peters

- 1978 - 1986 (substituut) officier van justitie in Den Bosch
- 1986 - 1991 officier eerste klas in Breda
- 1991 - 1994 eersteklasser en fung. hoofdofficier Den Bosch
- 1994 - 2005 plv. PG, later hoofdadvocaat-generaal Den Bosch

prof. mr. J. Reijntjes

- in de jaren '70 en '80 officier van justitie te Roermond en Maastricht ;
- 1974-1975 kabinetschef bij PG Den Bosch.

mw. W.H.A. Verhallen

1961 - 2006 diverse (administratieve) functies bij arrondissementsparket Den Bosch; onder andere jarenlang nacontrole van zaken vóór archivering.

mr. W.J.B. Zeijl

- '81 - '83 officier eerste klas in Den Bosch
- '83 - '91 (beleids)AG in Den Bosch
- '91 - 2002 hoofdofficier Roermond
- tot 2010 raadsheer-plaatsvervanger in Den Bosch.

Bijlage 5: selectie van de zaken

Aantallen zedenzaken (artikelen 242 - 249 WvSr) in de oorspronkelijk gekozen jaren en arrondissementen:

Arrondissement	aantal zedenzaken in het jaar							totaal
	1980	1985	1990	1995	2000	2005	2010*	
Den Bosch	?	167	234	230	179	180	153	1.143 + ?
Breda	?	126	133	179	162	184	70	854 + ?
Maastricht	?	103	85	113	96	90	61	548 + ?
Roermond	?	55	59	81	50	70	37	352 + ?
Den Haag	?	183	164	337	301	319	224	1.528 + ?
Almelo	?	87	111	97	117	128	55	595 + ?
Totaal	?	721	786	1.037	905	971	600	5.020 + ?
(heel Nederland)	3.682**	2.176	2.352	2.975	2.749	2.800	2.115	15.167 + ?

Bronnen: CBS (1980 - 19990), Compas (vanaf 1995)

* wegens na-ijlen van de verwerking, waarschijnlijk een onderschatting van de aantallen

** alle zedendelicten, dus inclusief schennis e.d. Geen uitsplitsing naar arrondissement bekend.

Globaal genomen vindt in de zes onderzochte arrondissementen 1/3 van alle zedendelicten in Nederland plaats. [De onbekende aantallen inschattend: circa 5.800 op de circa 17.400]

Aantallen in de parketregisters onderzochte zaken:

Arrondissement	1980	1985	1987	1989	1990	totaal
Den Bosch	153	167	199			519
Breda	100	126	131		133	490
Maastricht ¹	31	103	93		85	312
Roermond ²	67	55	58		17	197
Den Haag		183	172	178		533
Almelo		87	84			171
Totaal	351	721	737	178	235	2.222

¹ niet het hele parketregister van 1980 bekeken; halverwege 1990 overgegaan op Compas

² halverwege 1990 overgegaan op Compas

Niet altijd is het beroep in de parketregisters vermeld. In de 2.222 bekeken zaken zijn twee priesters gevonden, een in het arrondissement Den Haag en een in het arrondissement Breda. Die zaken zijn ter nadere bestudering opgevraagd uit het archief. Daarnaast zijn alle zaken opgevraagd waarin een beroep vermeld is dat door een rooms-katholiek geestelijke kan worden uitgevoerd, zoals leraar, onderwijzer, maatschappelijk werker of hoofd interne dienst. Uit de zaken zonder beroep is globaal een steekproef van 10% genomen. Die steekproef is niet geheel willekeurig getrokken; zoveel mogelijk zijn zaken bekeken waarin de verdachte boven de 18 jaar was, niet uit een moslim-land afkomstig, en waar het ging om art. 249 Sr (ontucht met misbruik van gezag/vertrouwen).

Aantal opgevraagde dossiers:

Arrondissement	1980	1985	1987	1989	1990	totaal
Den Bosch	9	13	18			40
Breda	5	8	11		16	40
Maastricht	1	12	7		5	25
Roermond	1	3	8		2	14
Den Haag		15	18	17		50
Almelo		6	15			21
Totaal	16	57	77	17	23	190

In verband met de archiveringsregels was een aantal dossiers niet meer te achterhalen. Van zaken die aan de rechter zijn voorgelegd, blijven de zogenoemde bewaarstukken behouden. Met name geseponeerde zaken zijn echter vaak, conform de regels, vernietigd. Het aantal achterhaalde en bestudeerde dossiers was als volgt:

Arrondissement	1980	1985	1987	1989	1990	totaal
Den Bosch	1	6	16			23
Breda	1	8	7		12	28
Maastricht	0	8	6		4	18
Roermond	0	2	7		2	11
Den Haag		10	16	14		40
Almelo		3	4			7
Totaal	2	37	56	14	18	127

In twee gevallen (een uit Den Bosch en een uit Roermond) was uit het geschoonde dossier het beroep van de veroordeelde niet te achterhalen; in alle andere zaken was duidelijk dat het niet om een RK geestelijke kon gaan, bijvoorbeeld in geval van incest met een eigen dochter.